

Popis literature

te popis i raspodjela odgojno-obrazovnih ishoda

obuhvaćenih ispitima Natjecanja iz hrvatskoga jezika u školskoj godini 2025./2026.

Literatura

1. Babić, Stjepan; Težak, Stjepko. ¹⁵2005. *Gramatika hrvatskoga jezika: priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Školska knjiga. Zagreb.
2. Frančić, Anđela. 2013. *Pregled povijesti hrvatskoga jezika* u: Bičanić, Ante i dr. *Pregled povijesti gramatike i pravopisa hrvatskoga jezika*. Društvo za promicanje hrvatske kulture i znanosti Croatica. Zagreb. 7–126.
3. Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. ³2023. *Hrvatska školska gramatika*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. (dostupno na poveznici: <http://gramatika.hr/>)
4. *Hrvatski pravopis*. 2013. ur. Željko, Jozić i dr. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb. (dostupno na poveznici: <http://pravopis.hr/>)
5. *PISA 2018. – Konceptualni okvir čitalačke pismenosti*. 2019. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Zagreb. (dostupno na poveznicama: <https://pisa.ncvvo.hr/konceptualni-okviri/> i https://pisa.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2018/05/IZVJESTAJ_PISA2009_press.pdf)
6. Samardžija, Marko. ⁴2003. *Leksikologija s poviješću hrvatskoga jezika – Hrvatski jezik 4: udžbenik za 4. razred gimnazije*. Zagreb.
7. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*. 2012. ur. Hudeček, Lana; Jozić, Željko; Mihaljević, Milica. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Školska knjiga. Zagreb. (dostupno na poveznici: <http://rjecnik.hr/>)

Popis i raspodjela odgojno-obrazovnih ishoda

Natjecanje se provodi prema odgojno-obrazovnim ishodima i ključnim pojmovima navedenima u tablici (masno otisnuti ishodi i ključni pojmovi ostvaruju se u tekućoj godini, tj. ne provjeravaju se na razinama i u kategorijama nižima od onih u čijim su rubrikama masno otisnuti).

Na svim trima razinama Natjecanja ispiti mogu sadržavati i zadatke koji ispituju razumijevanje teksta te poznavanje leksika. Također, ispiti na svim trima razinama Natjecanja sadržavaju najmanje jedan problemski zadatak. Na višim razinama Natjecanja takvi će zadatci biti složeniji i zahtjevniji. Na državnoj razini ispiti mogu sadržavati zadatke za ispitivanje ishoda slušanja. Na školskoj i na županijskoj razini ispit se piše 90 min, a na državnoj razini 120 min. **Ispitni zadatci Natjecanja iz hrvatskoga jezika za sve su kategorije sastavljeni prema Kurikulu nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN, 10/19).**

Kategorija 7. razreda osnovne škole
Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i> . 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)

OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI
Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda <u>viših kognitivnih razina</u> koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima u <u>5., 6. i 7. razredu</u>: – čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta; čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta; čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta: – razlikuje slične podatke u čitanome tekstu – organizira i interpretira podatke iz čitanoga teksta i sažima ih u različite vrste bilježaka – pronalaži dokaze i potkrepljuje zaključke do kojih je došao čitanjem – pronalaži izričito (eksplicitno) navedene informacije u tekstu služeći se tekstualnim organizatorima – piše tekstove trodijelne strukture u skladu s temom; piše pripovjedne i opisne tekstove prema planu pisanja; piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu: – piše veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima – piše pravopisne znakove u rečenici – razlikuje upravni i neupravni govor u pismu – oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima; oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkome ustrojstvu rečenice:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>5., 6. i 7. razred</u>: Ključni pojmovi: – osobna i javna svrha čitanja, ključne riječi, kazalo pojmova, elementi grafičke strukture (podnaslovi, fotografije, ilustracije), sadržaj teksta i kazalo pojmova, usporedba i izbor podataka prema važnosti i korisnosti <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja: sažetak, izvešće, uputa, slikovni prikaz podataka, književni tekstovi, objašnjenje</i> Ključni pojmovi: – kronološko nizanje događaja, opis osobe, citiranje, cilj pisanja i svrha pisanja, usporedno povezivanje rečenica, tijek događaja i uključenost sudionika, pitanja o sadržaju teksta, činjenice, mišljenja i stavovi, procjena pouzdanosti, točnosti i autorstva – vlastite imenice i posvojni pridjevi, veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima (imena kontinenata, država, naseljenih mjesta, zavičajnih mjesta s obzirom na pripadnost, imena pokrajina, krajeva, dijelova naselja, tj. gradskih četvrti, trgova, ulica, parkova), zarez (kod usklika i vokativa), pravopisni znakovi (točka sa zarezom, dvotočka, trotočka, zagrada, navodnici), upravni govor Ključni pojmovi: – promjenjive i nepromjenjive vrste riječi, (prilozi, prijedlozi, veznici, usklici, čestice, imenice, pridjevi, glagoli,

– razlikuje i provodi (i, gdje je potrebno, bilježi) glasovne promjene u riječima – imenuje naglaske u hrvatskome standardnom jeziku – objašnjava sintaktičko ustrojstvo rečenice – razlikuje značenje i službu padeža u rečenici – uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju; uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti; imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti: – uočava povezanost i uvjetovanost razvoja hrvatskoga jezika s razvojem nacionalnoga identiteta i kulture – određuje svrhu jezičnih priručnika.	zamjenice, brojevi), glagolski pridjev radni, glagolski pridjev trpni, glagolska imenica, morfološke kategorije (rod, broj, padež, lice, vrijeme, način, vid, prijelaznost), prezent, perfekt, futur 1., aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur 2., imperativ i kondicionali; sibilarizacija, palatalizacija, jotacija, nepostojani a; naglasak; predikat, subjekt, objekt (glagoli po predmetu radnje) Ključni pojmovi: – hrvatski jezik i latinično pismo, materinski jezik, narječja, govori, standardni jezik, drugi jezik, jezik nacionalnih manjina, razgovorni jezik, trojezičnost i tropismenost u razvoju hrvatskoga jezika i hrvatske pismenosti, hrvatski srednjovjekovni jezični spomenici, <i>Prvotisak</i>, jezični priručnici (rječnik, gramatika, pravopis, jezični savjetnik), prvi hrvatski rječnik, prva hrvatska gramatika
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za 7. razred: – čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta: – objašnjava svrhu čitanja: osobna i javna – objašnjava svrhu slikovnih elemenata – pojednostavnjuje složene podatke iz čitanoga teksta – zaključuje na temelju implicitnih informacija iz teksta – piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu: – piše veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima – piše pravopisne znakove u rečenici	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za 7. razred na višim razinama Natjecanja: <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – komentar, obrazac, medijski tekst Ključni pojmovi: – veliko početno slovo u nazivima ustanova, društva, pokreta, epoha, povijesnih događaja, pravopisni

– oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkome ustrojstvu rečenice: – objašnjava sintaktičko ustrojstvo rečenice – razlikuje značenje i službu padeža u rečenici – imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti: – navodi značajke i vodeće ličnosti ilirskoga pokreta – imenuje tekstove i događaje.	znakovi (polunavodnici, crtica, spojnica, kosa crta) Ključni pojmovi: – priložne oznake (mjesto, vrijeme, način, uzrok), atribut i apozicija Ključni pojmovi: – ilirski pokret
---	--

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 7. razred: – čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta: – uočava grafičku strukturu teksta – zaključuje o međusobnoj povezanosti informacija iz različitih dijelova teksta na temelju višestrukih kriterija – piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu: – odgovara na pitanja tko sudjeluje u događaju, što se događa, gdje se i kada događa i koji je uzrok – oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkome ustrojstvu rečenice: – određuje stilski neobilježeni i stilski obilježeni red riječi u rečenici – imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti: – imenuje događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika u 20./21. stoljeću	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 7. razred na državnoj razini Natjecanja: Ključni pojmovi: – brojčani prikaz podataka Ključni pojmovi: – zarez: nizanje, naknadno dodavanje, umetanje i isticanje, kratice i pokrate Ključni pojmovi: – red riječi u rečenici, rečenična intonacija, rečenični naglasak Ključni pojmovi: – Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika, časopis

– navodi suvremenu leksikografiju u tiskanome i u digitalnome obliku – sluša tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta; sluša tekst, sažima podatke u bilješke i objašnjava značenje teksta; sluša tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta: – razlikuje svrhu slušanja: osobna i javna – razlikuje empatijsko slušanje, usmjereno na razumijevanje govornikovih osjećaja i potreba, od drugih vrsta slušanja – razlikuje bitne od nebitnih podataka u slušanome tekstu – organizira i interpretira podatke iz slušanoga teksta te ih sažima u različite vrste bilježaka – parafrizira slušani tekst – donosi niz zaključaka da bi oblikovao smisao slušanoga teksta – objašnjava značenje nepoznatih riječi iz slušanoga teksta služeći se rječnicima.	Jezik, hrvatski jezik u Europskoj uniji, jezični priručnici u tiskanome i u digitalnome obliku <i>Tekstovi:</i> – opis, anegdota, radijski i televizijski prilog; izvješće, sažetak, uputa, kratka priča; objašnjenje, komentar, radijska i televizijska emisija
---	--

Kategorija 8. razreda osnovne škole Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>. 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI
Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima u <u>5., 6., 7. i 8. razredu</u>: – čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta; čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta; čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta; čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>5., 6., 7. i 8. razred</u>: Ključni pojmovi: – osobna i javna svrha čitanja, ključne riječi, kazalo pojmova, elementi grafičke strukture (podnaslovi, fotografije, ilustracije), sadržaj teksta i kazalo pojmova, usporedba i izbor podataka prema važnosti i korisnosti <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i>

– prosuduje čitani tekst na temelju prethodnoga znanja i iskustva – uočava kako slikovni elementi i grafička struktura utječu na razumijevanje teksta – piše tekstove trodijelne strukture u skladu s temom; piše pripovjedne i opisne tekstove prema planu pisanja; piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu; piše raspravljačke tekstove u skladu s temom i prema planu: – dorađuje, skraćuje i jezično dotjeruje tekst – piše veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima – točno piše pravopisne znakove – oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima; oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkome ustrojstvu rečenice; oblikuje tekst i primjenjuje znanja o rečenicama: – objašnjava vrste složenih rečenica s obzirom na broj predikata i vrstu nezavisnosloženih rečenica – razlikuje vrste nezavisnosloženih rečenica	– <i>sažetak, izvješće, uputa, slikovni prikaz podataka, objašnjenje, komentar, obrazac, brojčani prikaz podataka, književni tekstovi, znanstveno-popularni članak, vijest</i> Ključni pojmovi: – kronološko nizanje događaja, citiranje, cilj pisanja i svrha pisanja, usporedno povezivanje rečenica, tijek događaja i uključenost sudionika, pitanja o sadržaju teksta, činjenice, mišljenja i stavovi, procjena pouzdanosti, točnosti i autorstva – vlastite imenice i posvojni pridjevi, veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima (imena kontinenata, država, naseljenih mjesta, zavičajnih mjesta s obzirom na pripadnost, imena pokrajina, krajeva, dijelova naselja, tj. gradskih četvrti, trgova, ulica, parkova, nazivi ustanova, društva, pokreta, epoha, povijesnih događaja), zarez (kod usklika i vokativa, nizanje, naknadno dodavanje, umetanje, isticanje, u nezavisnosloženim rečenicama), pravopisni znakovi (točka sa zarezom, dvotočka, trotočka, zagrada, navodnici, polunavodnici, crtica, spojnica, kosa crta), kratice i pokrate, upravni govor Ključni pojmovi: – promjenjive i nepromjenjive vrste riječi, (prilozi, prijedlozi, veznici, usklici, čestice, imenice, pridjevi, glagoli, zamjenice, brojevi), odnosno i neodređene zamjenice, glagolski pridjev radni, glagolski pridjev trpni, glagolska imenica, morfološke kategorije (rod, broj, padež, lice, vrijeme, način, vid, prijelaznost), prezent, perfekt, futur 1., aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur 2., imperativ i kondicionali, glasovne promjene (sibilarizacija, palatalizacija, jotacija, nepostojani a), predikat, subjekt, objekt (glagoli po predmetu radnje), priložne oznake (mjesto, vrijeme, način, uzrok), atribut, apozicija, jednostavna rečenica (proširena, neproširena, neoglagoljena,
--	--

– uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju; uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti; imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti; uspoređuje različite odnose među riječima te objašnjava njihovo značenje u različitim kontekstima: – prepoznaje različite uloge istoznačnih i suprotnih riječi u kontekstu	besubjektna), nezavisnosložene rečenice (rečenični niz, sastavna, suprotna, rastavna, isključna, zaključna), stilski obilježeni i neobilježeni red riječi u rečenici, naglasci Ključni pojmovi: – hrvatski jezik i latinično pismo, materinski jezik, narječja, govori, standardni jezik, drugi jezik, jezik nacionalnih manjina, razgovorni jezik, trojezičnost i tropismenost u razvoju hrvatskoga jezika i hrvatske pismenosti, hrvatski srednjovjekovni jezični spomenici, <i>Prvotisak</i>, jezični priručnici (rječnik, gramatika, pravopis, jezični savjetnik), prvi hrvatski rječnik, prva hrvatska gramatika, sinonimi, antonimi
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku razinu Natjecanja</u>. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 8. razred: – čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom: – organizira i objedinjuje važne podatke iz čitanoga u sažetak – objašnjava značenje nepoznatih riječi služeći se različitim izvorima – piše raspravljačke tekstove u skladu s temom i prema planu: – određuje način pristupa temi	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine Natjecanja</u>. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 8. razred na višim razinama Natjecanja: <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – tablični prikaz podataka Ključni pojmovi: – veliko početno slovo u nazivima blagdana, praznika te kulturnih, umjetničkih, političkih, znanstvenih i

– oblikuje tekst i primjenjuje znanja o rečenicama na oglednim i čestim primjerima: – razlikuje odnosne i neodređene zamjenice u službi vezničkih riječi – priložnu rečenicu izriče glagolskim priložima – razlikuje vrste zavisnosloženih rečenica – uspoređuje različite odnose među riječima te objašnjava njihovo značenje u različitim kontekstima: – objašnjava značenje riječi i ulogu u rečenici radi razumijevanja i stvaranja tekstova – uočava posuđenice i riječi iz stranih jezika – služi se jezičnim savjetnicima – prepoznaje suvišnost pleonazama.	drugih društvenih priredaba, zarez u zavisnosloženim rečenicama Ključni pojmovi: – zavisnosložene rečenice (predikatna, subjektna, objektna, atributna, mjesna, vremenska, načinska), glagolski prilozi Ključni pojmovi: – novotvorenice, posuđenice, strane riječi, pleonazmi
--	--

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 8. razred: – čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom: – uočava kako slikovni elementi i grafička struktura utječu na razumijevanje teksta – organizira i objedinjuje važne podatke iz čitanoga u sažetak – piše raspravljačke tekstove u skladu s temom i prema planu: – pristupa temi s istraživačkoga, problemskoga i kritičkoga gledišta te nudi moguća rješenja	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 8. razred na državnoj razini Natjecanja: <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – tablični prikaz podataka Ključni pojmovi: – zarez u zavisnosloženim rečenicama, izostavnik, upitnik s uskličnikom i uskličnik s upitnikom

– oblikuje tekst i primjenjuje znanja o rečenicama na oglednim i čestim primjerima: – razlikuje odnosne i neodređene zamjenice u službi vezničkih riječi – priložnu rečenicu izriče glagolskim priložima – razlikuje vrste zavisnosloženih rečenica – uspoređuje različite odnose među riječima te objašnjava njihovo značenje u različitim kontekstima: – objašnjava i funkcionalno se koristi frazemima – sluša tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta; sluša tekst, sažima podatke u bilješke i objašnjava značenje teksta; sluša tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta; sluša tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga sa stečenim znanjem i iskustvom: – sluša tekst u različite svrhe: osobna i javna – razlikuje kritičko slušanje: usmjereno na procjenu slušanoga teksta, od drugih vrsta slušanja – procjenjuje podatke iz slušanoga teksta – sintetizira sadržaj slušanoga teksta.	Ključni pojmovi: – namjerna, uzročna, uvjetna zavisnosložena rečenica Ključni pojmovi: = frazemi Tekstovi: – <i>opis, anegdota, radijski i televizijski prilozi; izvješće, sažetak, uputa, kratka priča, radijski i televizijski prilog; objašnjenje, komentar, radijska i televizijska emisija; znanstveno-popularno predavanje, vijest</i>
---	--

Kategorija 1. razreda srednje škole Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i> . 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI
Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima tijekom osnovnoškolske nastave te u <u>1. razredu</u> srednje škole: – čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. razred</u>: Ključni pojmovi: – informacije, glavne ideje, osnovna i prenesena značenja

– izdvaja informacije u skladu sa svrhom čitanja – razlikuje informacije po važnosti – određuje glavne ideje u tekstu – objašnjava osnovna i prenesena značenja – piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja: – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta: – objašnjava rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu – opisuje sintaktičku službu i značenja promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika – opisuje strukturu jezičnoga znaka – razlikuje jednoznačnost od višeznačnosti i potkrepljuje ju primjerima – razlikuje osnovno i izvedeno te denotativno i konotativno značenje leksema u zadanome kontekstu – objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika: – objašnjava odnos između jezika, govora i pisma – opisuje genetsku pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici – navodi svojstva hrvatskoga standardnog jezika – navodi i opisuje vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika – opisuje razliku između standardnoga jezika i supstandardnih idioma – razlikuje hrvatski kao materinski jezik, kao manjinski jezik i kao drugi jezik – prepoznaje hrvatski jezik i njegove govore kao dio narodnoga identiteta	<i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – <i>književni tekstovi, vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, tekst s poveznicama (hipertekst)</i> Ključni pojmovi: – pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih) Ključni pojmovi: – rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, sintaktička služba riječi u rečenici Ključni pojmovi: – struktura jezičnoga znaka, riječ i leksem, kanonski oblik, jednoznačnost i višeznačnost, osnovno i izvedeno, denotativno i konotativno značenje leksema Ključni pojmovi: – odnos između jezika, govora i pisma, genetska pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici, svojstva hrvatskoga standardnog jezika, vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika, razlika između standardnoga jezika i supstandardnih idioma, materinski jezik, manjinski jezik, drugi jezik, hrvatski jezik i njegovi govori kao dio narodnoga identiteta, hrvatski jezik kao dio nacionalnoga identiteta
---	---

– prepoznaje hrvatski jezik kao dio nacionalnoga identiteta – poštuje norme standardnoga jezika u javnoj komunikaciji.	
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. razred</u> srednje škole: – čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje tekstove s obilježjima opisnoga i pripovjednoga diskursa različitih oblika i funkcionalnih stilova i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjenom (informiranje, uvjeravanje, pregovaranje) – piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta: – rašćlanjuje rečenicu na nezavisne i zavisne rečenične članove – određuje uloge i gramatičke veze među sastavnicama sintagme – primjenjuje morfosintaktička znanja o vrstama riječi pri oblikovanju teksta – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika – objašnjava uzroke i posljedice višeznačnosti te načine postanka – razlikuje osnovna i prenesena značenja: metaforu, metonimiju i oksimoron	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. razred</u> na višim razinama Natjecanja: Ključni pojmovi: – opisni i pripovjedni diskurs, javna i osobna svrha čitanja, informiranje, uvjeravanje, pregovaranje <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – <i>reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija</i> Ključni pojmovi: – pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika Ključni pojmovi: – sintaktička služba riječi u rečenici; gramatičke veze u sintagmi: sročnost, upravljanje, pridruživanje; sintagme prema ulozi zavisne sastavnice: odredbena (atributna), dopunska (objektna), okolnosna (adverbijalna) Ključni pojmovi: – metafora, metonimija; hiperonimija i hiponimija, sinonimija, homonimija, antonimija; oksimoron

– tumači leksičko-semantičke odnose u zadanome kontekstu.	
---	--

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja Hrvatski jezik i komunikacija uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. razred</u>: – čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta: – razlikuje apsolutnu i relativnu uporabu glagolskih vremena i načina – objašnjava subjektno-predikatnu sročnost – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika: – opisuje strukturu rječničkoga članka – služi se rječnicima pri razvijanju vokabulara. – sluša u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje govorne i razgovorne vrste tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja (javna, osobna) i namjenom (informiranje, uvjeravanje)	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. razred</u> samo na državnoj razini Natjecanja: Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta Ključni pojmovi: – apsolutna i relativna uporaba glagolskih vremena i načina, subjektno-predikatna sročnost Ključni pojmovi: – rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja, struktura rječničkoga članka Tekstovi: – <i>vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija</i>

– analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – opisuje jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – objašnjava informacije i ideje i procjenjuje njihovu valjanost u skladu sa svrhom slušanja – vodi bilješke i postavlja pitanja radi razjašnjavanja i razumijevanja – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja.	
--	--

Kategorija 2. razreda srednje škole Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije. 2019.</i> Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI
Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima tijekom osnovnoškolske nastave Hrvatskoga jezika te u <u>1. i 2. razredu</u> srednje škole:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. i 2. razred</u> :
– čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – povezuje i sažima podatke i ideje u tekstu – povezuje informacije i ideje iz teksta sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima	Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta, informacije, glavne ideje, osnovna i prenesena značenja, opisni i pripovjedni diskurs, javna i osobna svrha čitanja, informiranje, uvjeravanje, pregovaranje; značenje, svrha čitanja i namjena izlagačkoga teksta, sažimanje <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – književni tekstovi; vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija; pismo, prikaz Ključni pojmovi:

– piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja; piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja: – odabire valjane informacije s obzirom na svrhu teksta – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta; analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju: – analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – razlikuje neobilježeni, obilježeni i obvezatni red riječi – objašnjava položaj nenaglasnica ili klitika u obvezatnome redu riječi – primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika; razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika: – imenuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika – objašnjava izvanjezične i unutarjezične procese u hrvatskome jeziku – razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika: vremenski, područni i funkcionalni – interpretira primjere iz obavijesnih i književnih tekstova prema vremenskoj, područnoj i funkcionalnoj raslojenosti leksika – primjenjuje lekseme iz različitih leksičkih slojeva u određenome kontekstu – opisuje jezične i izvanjezične razloge stvaranja ili zastarijevanja riječi	– pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika; pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice Ključni pojmovi: – rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, gramatičke veze u sintagmi: sročnost, upravljanje, pridruživanje; sintagme prema ulozi zavisne sastavnice: odredbena (atributna), dopunska (objektna), okolnosna (adverbijalna), sintaktička služba i značenje promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici, apsolutna i relativna uporaba glagolskih vremena i načina, subjektno-predikatna sročnost; rečenice prema sastavu, nezavisnosložene rečenice, red riječi u rečenici, klitike Ključni pojmovi: – struktura jezičnoga znaka, riječ i leksem, kanonski oblik, jednoznačnost i višeznačnost, osnovno i izvedeno, denotativno i konotativno značenje leksema, metafora, metonimija; hiperonimija, hiponimija, sinonimija, homonimija, antonimija; oksimoron; rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja, struktura rječničkoga članka; vremenska raslojenost leksika (aktivni leksik, pasivni leksik, leksik na prijelazu; historizmi i arhaizmi; pomodnice, novotvorenice, zastarjelice, oživljenice), područna raslojenost leksika (štokavizmi, kajkavizmi, čakavizmi; potpuni leksički, leksičko-semantički i etnografski dijalektizmi) i funkcionalna raslojenost leksika (funkcionalni stilovi)
---	--

– objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika; uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika s hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini: – opisuje rasprostranjenost hrvatskih dijalekata i narječja – primjenjuje prikladni idiom s obzirom na kontekst komunikacije i funkcionalni stil.	Ključni pojmovi: – odnos između jezika, govora i pisma, genetska pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici, svojstva hrvatskoga standardnog jezika, vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika, razlika između standardnoga jezika i supstandardnih idioma, materinski jezik, manjinski jezik, drugi jezik, hrvatski jezik i njegovi govori kao dio narodnoga identiteta, hrvatski jezik kao dio nacionalnog identiteta; rasprostranjenost i uporaba hrvatskih dijalekata i narječja
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenim u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>2. razred</u>: – čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje provjerene i neprovjerene izvore informacija – odabire prikladne citate kojima potkrepljuje svoje zaključke o eksplicitnome i implicitnome značenju teksta – analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju: – analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta.	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>2. razred</u> na višim razinama Natjecanja: Ključni pojmovi: – pouzdanost izvora informacija, citiranje <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – intervju, sažetak Ključni pojmovi: – zavisnosložene rečenice (predikatne, subjektne, objektne, atributne i apozicijske, priložne: mjesne, vremenske, načinske, usporedbene, uzročne, posljedične, namjerne, uvjetne (pogodbene), dopusne)
DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda vezanih za odgojno-obrazovne ishode i razrade ishoda	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja.

predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> uključene u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda vezanih za sljedeće odgojno-obrazovne ishode i razrade ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za 2. razred: – čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnoga stila i oblika služeći se prethodno stečenim znanjima – razlikuje izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom – analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju: – analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – objašnjava i uspoređuje linearnu i paralelnu tekstnu vezu i tekstna vezna sredstva na primjerima (konektori, modifikatori) – razlikuje tekst i diskurs – primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta – sluša u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; sluša u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje govorne i razgovorne vrste izlagačkih tekstova iz različitih izvora, različitih funkcionalnih stilova i oblika u skladu s određenom svrhom slušanja i namjeni – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – objašnjava jezična i govorna obilježja slušanoga teksta	Ključni pojmovi i tekstovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za 2. razred samo na državnoj razini: Ključni pojmovi: – struktura i značenje izlagačkoga teksta, vrste izlagačkih tekstova <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – javni govor, diskusija, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, anketni obrazac Ključni pojmovi: – višestruko složena rečenica, linearna i paralelna tekstna veza, konektori i modifikatori, tekst i diskurs <i>Tekstovi:</i> – <i>vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija; prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac</i>
--	--

– tumači utjecaj okruţja na primanje informacija – vrednuje informacije – sluša i postavlja pitanja radi postizanja razumijevanja i/ili daje odgovore – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja.	
--	--

Kategorija 3. razreda srednje škole Dokument: Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije. 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI	KLJUČNI POJMOVI
– povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima tijekom osnovnoškolske nastave Hrvatskoga jezika te u <u>1., 2. i 3. razredu</u> srednje škole:	KLJUČNI POJMOVI Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1., 2. i 3. razred</u> : Ključni pojmovi:
– čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – izdvaja i tumači ideje – uočava i tumači autorovo gledište i namjenu teksta te utjecaj teksta na primatelja – razlikuje činjenice od mišljenja	– strukturna obilježja teksta, informacije, glavne ideje, osnovna i prenesena značenja, opisni i pripovjedni diskurs, javna i osobna svrha čitanja, informiranje, uvjeravanje, pregovaranje; značenje, svrha čitanja i namjena izlagačkoga teksta, sažimanje, struktura i značenje izlagačkoga teksta, vrste izlagačkih tekstova, pouzdanost izvora informacija, citiranje; autorovo gledište, namjena teksta i utjecaj teksta na primatelja, razlikovanje činjenica od mišljenja <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – književni tekstovi, vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija; pismo, prikaz, javni govor, diskusija, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, anketni obrazac, intervju, sažetak; uputa, molba

– piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja; piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja; piše upućivačke i raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja: – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta; analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju; učenik analizira morfološka obilježja riječi i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta: – raščlanjuje riječi na morfeme – imenuje morfeme po položaju i funkciji na korijenske, prefiksne i sufiksne; leksičke i gramatičke ili oblikotvorne – određuje oblikotvornu osnovu – uočava osnovni i izmijenjeni morf (alomorf) – razlikuje gramatičke kategorije riječi i vrste riječi na zadanim primjerima u kontekstu – razlikuje uporabu glagolskih vremena i načina prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II., imperativ, optativ, kondicional I. i kondicional II. – objašnjava tvorbu i uporabu aktiva i pasiva – primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi u stvaranju teksta – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika; razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika	Ključni pojmovi: – pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika; pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice Ključni pojmovi: – rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, gramatičke veze u sintagmi: sročnost, upravljanje, pridruživanje; sintagme prema ulozi zavisne sastavnice: odredbena (atributna), dopunska (objektna), okolnosna (adverbijalna), sintaktička služba i značenje promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici, apsolutna i relativna uporaba glagolskih vremena i načina, subjektno-predikatna sročnost; nezavisnosložene rečenice, red riječi u rečenici, klitike, zavisnosložene rečenice, višestruko složene rečenice, linearna i paralelna tekstna veza, konektori i modifikatori, tekst i diskurs; morfemska analiza, korijenski, prefiksni i sufiksni te leksički i gramatički (oblikotvorni) morfemi, oblikotvorna osnova, alomorf, gramatičke kategorije riječi i vrste riječi, uporaba glagolskih vremena i načina, uporaba aktiva i pasiva Ključni pojmovi: – struktura jezičnoga znaka, riječ i leksem, kanonski oblik, jednoznačnost i višeznačnost, osnovno i izvedeno, denotativno i konotativno značenje leksema, metafora, metonimija; hiperonimija, hiponimija, sinonimija,
--	---

– objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika; uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika s hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini.	homonimija, antonimija; oksimoron; jezični rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja, struktura rječničkoga članka; vremenska raslojenost leksika (aktivni leksik, pasivni leksik, leksik na prijelazu; historizmi i arhaizmi; pomodnice, novotvorenice, zastarjelice, oživljenice), područna raslojenost leksika (štokavizmi, kajkavizmi, čakavizmi; potpuni leksički, leksičko-semantički i etnografski dijalektizmi) i funkcionalna raslojenost leksika (funkcionalni stilovi) Ključni pojmovi: – odnos između jezika, govora i pisma, genetska pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici, svojstva hrvatskoga standardnog jezika, vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika, razlika između standardnoga jezika i supstandardnih idioma, materinski jezik, manjinski jezik, drugi jezik, hrvatski jezik i njegovi govori kao dio narodnoga identiteta, hrvatski jezik kao dio nacionalnog identiteta; rasprostranjenost i uporaba hrvatskih dijalekata i narječja
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 3. razred: – čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – prikladno povezuje ideje iz tekstova sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima – tumači strukturna obilježja teksta – objašnjava tvorbu riječi prema različitim tvorbenim načinima:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 3. razred na višim razinama Natjecanja: Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – kolumna Ključni pojmovi:

– razlikuje tvorbene i netvorbene riječi – raščlanjuje riječi na tvorbene sastavnice – razlikuje morfemsku i tvorbenu analizu riječi – razlikuje izvođenje i slaganje kao dva temeljna tvorbena načina i navodi primjere – analizira kojim je tvorbenim načinom nastala riječ – razlikuje česte paronime – opisuje značenjske razlike među riječima uvjetovane tvorbom riječi – primjenjuje znanje o tvorbi riječi pri oblikovanju teksta.	– tvorbena i netvorbena riječ, tvorbena analiza, tvorbene sastavnice, tvorbena (rječotvorna) osnova; tvorbeni načini: prefiksalna tvorba, sufiksna tvorba, prefiksno-sufiksna tvorba, (čisto) slaganje, složeno-sufiksna tvorba, srastanje, preobrazba (konverzija), tvorba polusloženica i tvorba pokrata; paronimi
---	--

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za 3. razred: – čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom (dokazivanje, upućivanje) – uočava pristranost i nepristranost izvora informacija – opisuje osnovna obilježja funkcionalnih stilova na tekstu: – razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika – analizira jezična obilježja funkcionalnoga stila i tumači njihovu	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za 3. razred samo na državnoj razini: Ključni pojmovi: – dokazivanje, upućivanje, pristranost i nepristranost izvora informacija Ključni pojmovi: – funkcionalni stilovi, jezična kultura

usklađenost s normom hrvatskoga standardnog jezika – primjenjuje pravila jezične kulture u različitim komunikacijskim situacijama – sluša u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; sluša u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; sluša u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje govorne i razgovorne vrste upućivačkih i raspravljačkih tekstova različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom (informiranje, dokazivanje, uvjeravanje i zabavljanje) – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – tumači jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – razlikuje pouzdane od nepouzdanih informacija u različitim izvorima u skladu sa svrhom slušanja – razlikuje činjenice od mišljenja i vrijednosnih sudova u slušanom tekstu – kritički vrednuje informacije – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja.	<i>Tekstovi:</i> – <i>vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija; prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac; javni govor, debata, interpretacijski esej, kolumna, uputa, molba</i>
---	---

Kategorija 4. razreda srednje škole Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije.</i> 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI
Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima tijekom osnovnoškolske nastave Hrvatskoga jezika te u <u>1., 2., 3. i 4. razredu</u> srednje škole:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1., 2., 3. i 4. razred</u> :

– čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – tumači strukturna obilježja teksta – samostalno i argumentirano kritički procjenjuje tekst prema zadanim odrednicama – oblikuje različite vrste prosudbe: procjenjuje svrhu teksta i gledište autora prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena – prepoznaje referencije i aluzije na druge tekstove – piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja; piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja; piše upućivačke i raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja; piše raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja:	Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta, informacije, glavne ideje, osnovna i prenesena značenja, opisni i pripovjedni diskurs, javna i osobna svrha čitanja, informiranje, uvjeravanje, pregovaranje; značenje, svrha čitanja i namjena izlagačkoga teksta, sažimanje, struktura i značenje izlagačkoga teksta, vrste izlagačkih tekstova, pouzdanost izvora informacija, citiranje; svrha čitanja i namjena upućivačkoga i raspravljačkoga teksta, struktura i značenje upućivačkoga i raspravljačkoga teksta, autorovo gledište, namjena teksta i utjecaj teksta na primatelja, razlikovanje činjenica od mišljenja, pristranost i nepristranost izvora informacija; svrha čitanja i namjena raspravljačkoga teksta (dokazivanje i zabavljanje), struktura i značenje raspravljačkoga teksta, autorovo gledište, reference i aluzije na druge tekstove <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – književni tekstovi, vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija; pismo, prikaz, javni govor, diskusija, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, anketni obrazac, intervju, sažetak; kolumna, uputa, interpretacijski esej, molba; kritika, recenzija, raspravljački esej Ključni pojmovi: – pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika; pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice; pravila citiranja, sažimanje; pravopisni sadržaji: pisanje glasova u dodiru
--	---

– oblikuje sadržajno i logički povezani tekst – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta; analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju; analizira morfološka obilježja riječi i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta; analizira glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika: – objašnjava razliku između otvornika i zatvornika – razlikuje slog i morfonem – prepoznaje razlike između glasovnoga i naglasnoga sustava materinskoga idioma i hrvatskoga standardnog jezika – opisuje glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika na odsječnoj (artikulacijska i akustička obilježja glasova) i nadodsječnoj (naglasak i dužina) razini – objašnjava fonološki i morfološki uvjetovane glasovne promjene u kontekstu riječi – uspoređuje govorni i pisani oblik jezika (izgovor i pisanje glasova i suglasničkih skupina) – tumači razliku između izgovornih cjelina u govoru i pismu – opisuje prozodijski sustav i primjenjuje u govorenju i u pisanju riječi kojima naglasak i naglasna dužina određuje značenje – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika; razlikuje leksičke slojeve općeporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika; razlikuje lekseme	Ključni pojmovi: – rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, gramatičke veze u sintagmi: sročnost, upravljanje, pridruživanje; sintagme prema ulozi zavisne sastavnice: odredbena (atributna), dopunska (objektna), okolnosna (adverbijalna), sintaktička služba i značenje promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici, apsolutna i relativna uporaba glagolskih vremena i načina, subjektno-predikatna sročnost; nezavisnosložene rečenice, red riječi u rečenici, klitike, zavisnosložene rečenice, višestruko složene rečenice, linearna i paralelna tekstna veza, konektori i modifikatori, tekst i diskurs; morfemska analiza, korijenski, prefiksalni i sufiksalni te leksički i gramatički (oblikotvorni) morfemi, oblikotvorna osnova, alomorf, gramatičke kategorije riječi i vrste riječi, uporaba glagolskih vremena i načina, uporaba aktiva i pasiva; tvorbena i netvorbena riječ, tvorbena analiza, tvorbene sastavnice, tvorbena (rječotvorna) osnova; tvorbeni načini: prefiksalna tvorba, sufiksalna tvorba, prefiksarno-sufiksalna tvorba, (čisto) slaganje, složeno-sufiksalna tvorba, srastanje, preobrazba (konverzija), tvorba polusloženica i tvorba pokrata; paronimi; otvornici i zatvornici, glasovni i naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika, artikulacijska i akustička obilježja glasova, prozodijski sustav, naglasak i dužina, fonološki i morfološki uvjetovane glasovne promjene Ključni pojmovi:
---	--

ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje: - razlikuje vrste vlastitih imena	- struktura jezičnoga znaka, riječ i leksem, kanonski oblik, jednoznačnost i višeznačnost, osnovno i izvedeno, denotativno i konotativno značenje leksema, metafora, metonimija; hiperonimija, hiponimija, sinonimija, homonimija, antonimija; oksimoron; jezični rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja, struktura rječničkoga članka; vremenska raslojenost leksika (aktivni leksik, pasivni leksik, leksik na prijelazu; historizmi i arhaizmi; pomodnice, novotvorenice, zastarjelice, oživljenice), područna raslojenost leksika (štokavizmi, kajkavizmi, čakavizmi; potpuni leksički, leksičko-semantički, tvorbeni, fonološki i etnografski dijalektizmi) i funkcionalna raslojenost leksika (funkcionalni stilovi); onomastika, antroponim (ime, nadimak, prezime, patronim, matronim), toponim (ekonim/ojkonim, egzonim, hidronim, oronim, ktetik)
- objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika; uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika s hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini; opisuje osnovna obilježja funkcionalnih stilova na tekstu; opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika: - objašnjava početke hrvatske pismenosti.	Ključni pojmovi: - odnos između jezika, govora i pisma, genetska pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici, svojstva hrvatskoga standardnog jezika, vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika, razlika između standardnoga jezika i supstandardnih idioma, materinski jezik, manjinski jezik, drugi jezik, hrvatski jezik i njegovi govori kao dio narodnoga identiteta, hrvatski jezik kao dio nacionalnoga identiteta; rasprostranjenost i uporaba hrvatskih dijalekata i narječja; funkcionalni stilovi, jezična kultura; trojezičnost i tropismenost u razvoju hrvatskoga jezika i hrvatske pismenosti, hrvatski jezični spomenici do kraja 15. stoljeća
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenim u <u>školsku razinu Natjecanja</u>.	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine Natjecanja</u>.

Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>4. razred</u>: – čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – uspoređuje informacije i ideje u tekstu s informacijama i idejama u drugim tekstovima, svojim znanjem i iskustvom – piše raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja: – procjenjuje informacije s obzirom na pouzdanost, vjerodostojnost, točnost, autorstvo i gledište – razlikuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje: – prepoznaje frazeme kao dio leksika – objašnjava proces leksičkoga posuđivanja – tumači vrste leksičkoga posuđivanja – prepoznaje vrste posuđenica i njihov položaj u hrvatskome standardnom jeziku prema leksičkoj normi – služi se rječnicima ograničenoga leksičkog sloja pri razvijanju rječnika i jezične kulture – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika: – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga pisma i pravopisa – opisuje osnovna obilježja povijesti razvoja hrvatskoga jezika.	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>4. razred</u> na višim razinama Natjecanja: Ključni pojmovi: – svrha čitanja i namjena raspravljačkoga teksta (dokazivanje i zabavljanje), struktura i značenje raspravljačkoga teksta, autorovo gledište, reference i aluzije na druge tekstove Ključni pojmovi: – frazeologija, frazem; vrste posuđivanja (izravno, posredno i kružno); prilagodba posuđenica (fonološka, grafijska, pravopisna, morfološka i značenjska); posuđenice prema jeziku iz kojega dolaze; posuđenice prema stupnju prilagodbe (tuđice, usvojenice, prevedenice, značenjske posuđenice); posuđenice prema izrazu (internacionalizmi, egzotizmi, eponimi); frazeološki rječnik, rječnik stranih riječi, rječnik žargona, razlikovni rječnik Ključni pojmovi: – prva hrvatska gramatika, najvažniji rječnici hrvatskoga jezika od 16. do kraja 18. stoljeća
--	---

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)

Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za 4. razred: – čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom: dokazivanje, zabavljanje – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika: – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga pisma i pravopisa – opisuje osnovna obilježja povijesti razvoja hrvatskoga jezika – tumači položaj hrvatskoga standardnog jezika u europskome kontekstu u prošlosti i sadašnjosti – sluša u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; sluša u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; sluša u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; sluša tekstove različitih funkcionalnih stilova u skladu s određenom svrhom i iz različitih izvora: – razlikuje govorne i razgovorne vrste opisnih, pripovjednih, upućivačkih i raspravljačkih tekstova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjeni: informiranje, dokazivanje, zabavljanje – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>hrvatski jezik i komunikacija</i> za 4. razred na državnoj razini: Ključni pojmovi: – svrha čitanja i namjena raspravljačkoga teksta (dokazivanje i zabavljanje), struktura i značenje raspravljačkoga teksta, autorovo gledište, reference i aluzije na druge tekstove Ključni pojmovi: – najvažniji rječnici, gramatike, pravopisi i jezični savjetnici hrvatskoga jezika u 19., 20. i 21. stoljeću; ilirski pokret; filološke škole; hrvatski jezik kao službeni jezik Europske unije, hrvatski jezik kao manjinski jezik u iseljeništvu; hrvatski jezik u suvremenim medijima Tekstovi: – <i>vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija; prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac; debata, interpretacijski esej, kolumna, uputa, molba; sastanak, kritika, polemika, recenzija, raspravljački školski esej</i>
---	--

znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – analizira jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – procjenjuje pouzdanost, vjerodostojnost, točnost i gledište izvora slušanja s obzirom na svrhu slušanja – kritički vrednuje informacije i ideje – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja.	
--	--